

jaro | léto 2025

NEWS LETTER

Česko-lichtenštejnské společnosti

Člen Europa Nostra

Předseda spolku Petr Svoboda na vernisáži ve valtickém Belvederu.
Foto: Vendula Mičová

Z OBSAHU

2

Maria-Pia Kothbauer
Liechtenstein končí
v diplomacii

3

Členská schůze spolku
doplnila výbor

6

Bratři Bauerovi se vrátili
domů. Díky sestrám

8

Výhled aneb Zvláštní
zmocněnec otevřel
pražskou kancelář

12

A věděli jste, kdo historicky
pozdvihl Rumburk?

Slovo předsedy

Autor: Petr Svoboda

Vážení a milí,
cítím, že se náš spolek potřebuje nadechnout a říct si, jak
nejlépe dál. Mám pro tento pocit několikero důvodů:

1. Na většině akcí spolku se objevují titíž členové, skupina aktivních reprezentuje asi třetinu celé členské základny.
2. Pokud spolu diskutujeme, ať už na výboru, na různých setkáních či akcích, často slyším, že bychom měli podpořit „spolkový“ charakter spolku. Neboli, že členové mají jeden o druhém málo informací.

3. Proměnil se svět okolo nás, změnili se někteří naši partneři i podporovatelé.

Výbor spolku se snaží na všechny body naší současnosti, jak jsem je vyjmenoval, reagovat a chystat. Třeba v dubnu tohoto roku jsme uspořádali s naší čestnou předsedkyní, Její Jasností Marií-Piou Kothbauer Liechtenstein, pracovní setkání na téma, jak dál. Shodli jsme se na několika pilířích: výbor musí co nejrychleji překonat záludnosti zákona o GDPR a pravidelně umožňovat mezi členy takovou výměnu informací, aby se lépe znali, aby mohli společně plánovat účast na akcích, aby mohli nabízet členství lidem zvenčí na základě dobré znalosti členské základny; dále

jsme se v dubnu shodli, že výbor by měl být na nejbližší výroční schůzi doplněn na sedm členů, neboť jedno místo zůstávalo dlouhodobě neobsazené a jedno místo uvolnil Pavel Juřík, který na počátku roku z důvodu osobního pracovního vytížení rezignoval; shodli jsme se rovněž, že jednotliví členové výboru by měli mít na starosti konkrétní oblast. Například Zbyněk Šolc se nabídl, že se bude věnovat komunikaci se členy a mezi členy, Zuzana Holendová se stará o vyhledávání nových potenciálních členů a podobně. A konečně, výbor řešil také udržitelnost spolkového rozpočtu, neboť agentura Stance, která pro spolek obstarávala veškerou administrativu, přestala od konce loňského roku pracovat pro Nadaci knížete z Lichtenštejna a synergické efekty zanikly.

Výbor pokračoval v programových diskusích i nadále a před výroční schůzí, která se konala 14. června ve Křtinách, oslovil k práci ve výboru Dagmar Vránovou a Michala Růžičku. Dagmar Vránovou proto, neboť dlouhodobě patří mezi nejaktivnější členy, k rodu Lichtenštejnů má odmalička místní vazby a ve své práci, ať už působila v Moravské Galerii Brno, anebo nyní jako pedagožka na brněnské střední škole, se vždycky snažila aktivně vyhledávat možnosti spolupráce se spolkem nebo s jeho členy. Michala Růžičku jsme pak oslovili proto, neboť

od počátku existence spolku pomáhal s programem, s kontakty na Lichtenštejnsko i knížecí rod a s financováním nezbytných činností. Věděli jsme, že v nové roli zvláštního zmocněnce Nadace knížete z Lichtenštejna pro Českou republiku má pro takové angažmá prostor a může spolku pomoci o něco aktivněji než dřív. Oba si vzali čas na rozmyšlenou a po kladných odpovědích byli na schůzi ve Křtinách do výboru dovoleni. Michal Růžička se ihned uvolil, že si jako člen výboru vezme na starosti oblast programu Česko-lichtenštejnské společnosti. Ostatně, v říjnu nás čeká cesta do Štýrska, kterou právě on téměř rok se třemi lichtenštejnskými princy - Emanuele, Alfrédem a Johanesem - připravoval.

Co se týká témat, které jsem zde otevřel, několik členů ve Křtinách navrholo, že by komunikaci uvnitř spolku prospěl třeba společný členský účet na síti WhatsApp. Věřte, že je i v zájmu výboru vyřešit tyto praktické otázky co nejdříve a brzy vás o tom budeme informovat. Zároveň platí, že jsme jak já, tak i celý výbor, otevření jakýmkoli podnětům vás všech, kteří jste nemohli ať už do Křtin, anebo na místa jiných akcí spolku, přijet. ■

Přeji krásné, klidné a požehnané léto!
Petr Svoboda, předseda

Velvyslankyně knížectví ukončí na konci srpna svou misi v ČR

Autor: Redakce

Její Jasnost, princezna Maria-Pia, končí k poslednímu srpnu, po mnoha letech usilovné práce ve prospěch knížectví, své působení v diplomacii. Vláda ve Vaduzu tak od září nominuje nového zástupce Lichtenštejnska v Rakousku, v České republice a OSN ve Vídni, stejně jako u několika dalších mezinárodních organizací.

Recepce na rozloučenou, pořádaná 13. června v lichtenštejnském Zahradním paláci ve Vídni, ukázala prestiž, jakou si princezna Maria-Pia ve světě diplomacie vydobyla. Uznání jí přišla vyjádřit rakouská vicekancléřka, několik ministrů, početná skupina zástupců diplomatického sboru mnoha zemí, představitelé významných rodů a také lichtenštejnský dědičný princ Alois v doprovodu s manželkou, její královskou Výsostí princeznou Sophií. Princ Alois, vykonávající funkci hlavy státu, poděkoval princezně

Marii-Pii za mnohaleté služby v neformálním projevu, zatímco přítomní hosté ocenili velvyslankyni mnoha-minutovými ovacemi. Rozlučkové akce se zúčastnil také zvláštní zmocněnec Nadace knížete z Lichtenštejna v ČR, Michal Růžička a několik členů

Česko-lichtenštejnské společnosti: Petr Svoboda, Zuzana Holendová, Daniel Herman, Richard Svoboda či Jiří Partyka. Její Jasnost princezna Maria-Pia, která vykonává funkci čestné předsedkyně Česko-lichtenštejnské společnosti, slíbila do budoucna aktivní účast na aktivitách a životě spolku. „Z České republiky rozhodně zcela nemizím,“ prohlásila. ■

Maria-Pia Kothbauer Liechtensten
v květnu v Hruškách.
Foto: Radek Miča

Členská schůze spolku pod dohledem Santiniho

Autor: Redakce

Dříve zámek s perspektivou, dnes Školní podnik Křtiny spravovaný Mendelovou univerzitou coby kongresové centrum, zažil svou knížecí minulost krátce: Jan II. koupil zámek se záměrem vybudovat zde starobinec sloužící nejen obci, ale i širšímu okolí, jenže vedení Křtin bylo proti. Na tak malou obec se zdál projekt příliš ambiciózní, a tak se kníže Křtin o několik let později raději vzdal. To už byla na světě první pozemková reforma... Co ovšem působí majestátně dodnes, je malé údolí zcela zaplňující kostel Jména Panny Marie od Jana Blažeje Santiniho. Chrám na tak malém místě bere dech. Kdo sem na schůzi spolku nepřišel, o leccos rozhodně přišel.

Pořad schůze každého spolku má své zákonné zásady, takže pořad byl celkem jasný: schválení programu schůze, schválení zprávy o činnosti, o hospodaření, o programu na příští rok. Zatímco diskuse se vedla spíše večer před schůzí na neformálním setkání v jednom ze zámeckých salonků, v průběhu schůze se už spíše jen hlasovalo, než mluvilo.

Nejvýznamnějšími body schůze se tak stalo jedno voličské dilema a volby dvou nových členů výboru.

Voličské dilema se týkalo podzimního výletu našeho spolku do rakouského Štýrska na lichtenštejnské hrady a zámky Riegersburg, Hollenegg a Frauenthal. Termín od 3. října do 4. října totiž mezitím obsadil český prezident parlamentními volbami a dva členové, kteří se do Štýrska

chystali, navrhovali změnu termínu a hlasování o ní. Nakonec se schůze usnesla, že téměř rok chystaný program bude zrušen teprve ve chvíli, kdy se většina přihlášených členů individuálně odhlásí, neboť využije občanského práva volit – a zůstane kvůli tomu v ČR. Žádné jednotné stanovisko tak spolek neformuloval.

Dovolení dvou členů výboru na předpokládaný počet sedmi

popisuje předseda Petr Svoboda v úvodníku tohoto čísla. Dagmar Vránová z Brna by se ráda soustředila na případnou spolupráci se školami a veřejnými kulturními institucemi, Michal Růžička naváže na dlouhodobé propojování spolku s knížecí rodinou a s Lichtenštejnskem péčí o přípravu programu spolku a ve svém příspěvku před volbou slíbil přispět svou energií na brzké vyřešení hladší komunikace mezi členy tak, aby neznalost „členů o členech“ nebrzdila spolkový život. ■

Před odjezdem provedl místní farář členy spolku Santiniho chrámem.
Foto: ZuB

Křtiny v laskavém obklopení lesů pod korunou skvělé architektury.
Foto: RuM

Salonek školního podniku posloužil večernímu setkání členů i dopolední schůzi. Foto: ZuB

Putovní výstava „Lichtenštejnové: 800 let udržitelnosti“ se nezastaví. Kde ji dohnat?

Autor: Redakce

Panelová výstava o udržitelném hospodaření, vztahu ke krajině, lidem, vzdělávání, umění i historickým sídlům, které stojí v základu úspěchu rodu Lichtenštejnů, putuje od dubna po Moravě, Slezsku i Čechách. Oproti loňsku se příběh nese na čtyřech panelech navíc a zatím zaznamená-

Olomouc, Dolní náměstí, květen.
Foto: Galerie VENKU

vá zvědavost všude tam, kam dorazí. Už jste výstavu viděli? Nabízíme plán míst na příští měsíce, aby vám neunikla.

Ostrava, Husův sad, duben.
Foto: Galerie VENKU

Kde uvidíte panelovou výstavu o prázdninách?

UHERSKÝ OSTROH	23. 6.–13. 7.
VELKÉ LOSINY	13. 7. – 4. 8.
MORAVSKÝ BEROUN	4. 8.–17. 8.
BRNO - Špilberk	30. 6.–10. 8.
ÚSOV	10. 8.–24. 8.
RUDA NAD MORAVOU	17. 8.–31. 8.
OBEC ZAHRÁDKY	31. 8.–15. 9.
RUMBURK	15. 9.–30. 9.
MĚSTYS KOUNICE	30. 9.–14. 10.

Suverenita a neutralita: Lichtenštejnsko v letech 1933–1945

Autor: Redakce

„Šest týdnů před připojením Rakouska k nacistickému Německu napadli rakouští nacisté knížete z Lichtenštejna. Dne 27. ledna 1938 oznámil oficiální orgán NSDAP v Rakousku Österreichischer Beobachter na titulní straně, že existuje „komplot Habsburků proti světovému

míru“. Podle tohoto nacistického listu spojili papež, Židé, Habsburkové a rod Lichtenštejnů své síly za účelem obklíčení Německa, a na tomto pozadí se prý protiněmečtí spiklenci sešli v Lichtenštejnsku, kde připravovali svůj temný plán...”

Přinášíme ukázkou z knihy „Suverenita a neutralita“, kterou vydala lichtenštejnská Historická společnost ve Vaduzu v němčině (tiskem), češtině (tiskem) a angličtině (on-line). Publikace je sborníkem statí tří historiků, Richarda Bassetta z univerzity v Cambridge, Ulricha Schlie z univerzity v Bonnu a Thomase Webera z univerzity v Aberdeenu. Práce tří historiků, pocházejících z oblastí, jež jsou mimo česko – lichtenštejnský kontext,

podávají emocionálně nezabarvený obrázek let 1933–1945, kdy Lichtenštejnsko čelilo smrtelné hrozbě ze strany hitlerovského Německa. Citace jsme vybrali z textu Thomase Webera.

„V kontextu těchto nacistických aktivit, jejichž cílem bylo podkopat nezávislost a suverenitu Lichtenštejnského knížectví, nepřekvapí, že měla lichtenštejnská knížata nacistické Německo za existenční hrozbu, a to zejména poté, co se v březnu 1938, kdy anektovalo Rakousko, stalo jako „Velké Německo“ bezprostředním sousedem Lichtenštejnska... František Josef II. dával od prvního dne své vlády jasně najevo, že budoucnost Lichtenštejnska nevidí tak, že by se mělo stát součástí Německa. Stál tedy před bolestivým rozhodnutím, jak co nejvíce zvýšit šanci, že jeho knížectví jako nezávislý stát přežije...

Tím, že František Josef II. přesunul své hlavní sídlo do Lichtenštejnska, se završil proces, který probíhal po celá desetiletí, totiž přeměna knížecího rodu Lichtenštejnů z vládnoucí dynastie knížectví v rodinu, jejíž členové zastávají funkci hlavy moderního národního státu... Knížata a jejich úředníci proto zdůrazňovali, že jejich vlastní původ v německojazyčné oblasti z nich nedělá Němce v moderním, tj. národním smyslu...

Koncem roku 1908 se Lichtenštejnové ke zděšení německých nacionalistů na Moravě aktivně bránili pokusům označit členy rodu za Němce. List *Mitteilungen des Vereins Südmärk*, jenž se nesl v duchu německého nacionalismu, pak knížecímu rodu Lichtenštejnů vyčítá „etnickou bezcharakternost“... Když Lichtenštejnští úředníci v roce

Obálka vydání v češtině.

1908 trvali na tom, že nemají být považováni za Němce, ale že mají reprezentovat ideály lichtenštejnských knížat, toto prohlášení definovalo étos lichtenštejnské identity v první polovině 20. století, který se měl následně stát základem lichtenštejnské národní bezpečnosti na nadcházející desetiletí... Podle Kärntner Zeitung byl právě toto jeden z důvodů, proč lichtenštejnský knížecí rod po nástupu Hitlera k moci v lednu 1933 učinil vše, co bylo v jeho silách, aby proti německému nacionalismu bojoval a omezil ho...

Když nacistické Německo roku 1938 provedlo „anšlus“ Rakouska a hrozila invaze ze zahraničí nebo vnitřní převrat, posílil knížecí rod Lichtenštejnů svou protinacistickou politiku... Jak uvedl časopis Time Magazine, František Josef II. řekl: „Obyvatelstvo je s životem v malém nezávislém státě spokojeno a přeje si pokračovat v těsném svazku se Švýcarskem.“

V následujících týdnech, měsících a letech kníže František Josef II. usiloval o zajištění lichtenštejnské suverenity dvojí strategií: na jedné straně se snažil ve vlastní zemi rázně potlačit nacismus a na druhé straně diplomaticky bojovat za nezávislost Lichtenštejnska v zahraničí, aniž by provokoval nacistické Německo.

Skutečnost, že Německo během druhé světové války Lichtenštejnsko nenapadlo a že se Hitler zasazoval o zajištění nezávislosti a svrchovanosti Lichtenštejnska, nepramenila ze skutečného respektu k Lichtenštejnsku a jeho vládnoucí dynastii, jak je vidět z toho, co Hitler o Lichtenštejnsku v roce 1944 říkal v soukromí („*Pane Himmlere..., lichtenštejnský kníže mě ujistil o své laskavé neutralitě. Opravdový blb. Typický monarcha.*“). Zdá se, že Hitlerův veřejný postoj k Lichtenštejnsku určovaly především tři faktory. Za prvé se zdá, že Lichtenštejnsko nikdy v Hitlerově programu nefigurovalo jako priorita. Plánování invaze a anexe Lichtenštejnska by vyžadovalo čas a zdroje, a to ve fázi, kdy se jich akutně nedostávalo. Německá říše by navíc z připojení Lichtenštejnska těžila jen v omezené míře, zatímco strategické náklady takového kroku by byly ve vztahu ke Švýcarsku a Velké Británii značné.

... Právě kombinace lichtenštejnské strategie národní bezpečnosti s Hitlerovými taktickými úvahami vysvětluje, proč Lichtenštejnsko dobu třetí říše přežilo jako nezávislá a suverénní země. Základem toho, jak lichtenštejnský knížecí rod i Hitler v letech 1933–1945 postupovali, bylo vědomí téhož: totiž toho, že se lichtenštejnský knížecí rod nepovažoval za Němce v moderním národním smyslu, ale za suverénní knížecí rod nezávislého státu. ■

Příběh bratrů Bauerových z Valtic ožil. Čtveřice studentek vykreslila příběh slavných ilustrátorů

Autor: Iva Haghofer

Valtický letohrádek Belveder ve středu 25. června zaplnily ilustrace Anastasie a Marie Komarových a Kláry a Veroniky Kružikových. Do detailu propracované obrazy tvořené nejrůznějšími technikami se staly předlohou pro knihu *Bratři Bauerovi: příběh tří chlapců z Valtic*, kterou studentky z Valtic a Lednice ten den slavnostně představily více než padesátce přítomných hostů.

Přišly dvě a dvě sestry, aby objevily tři bratry. Těmito slovy uvedl slavnostní odpoledne v prostorách letohrádku Belveder ve Valticích na Břeclavsku Michal Růžička, zvláštní zmocněnec Nadace knížete z Lichtenštejna v České republice. Akt to byl symbolický. Byla to totiž právě rodina Lichtenštejnů, konkrétně její Filantropická nadace, která se na vydání knihy z pera čtveřice autorek Anastasie a Marie Komarových a Kláry a Veroniky Kružikových vedených mentorkou Zdeňkou Žďárskou Benešovou podílela.

Dívky prací na téměř stostránkové publikaci o Josephu, Franzi a Ferdinandovi Bauerových, jež se narodili ve Valticích do rodiny předního lichtenštejnského malíře Lucase Bauera, a jež psali v osmnáctém století dějiny světové botanické ilustrace, strávily přibližně dva roky. Výsledkem jejich trpělivého úsilí je vůbec první česky psaná kniha, která o nadaných bratrech v tuzemsku vznikla. Obsahuje množství originálních kreseb dívek, psaná je spíše populární, odlehčenou a zábavnou formou prostřednictvím komiksu, a určená je tak spíše pro mládež a laickou veřejnost.

„Když jsem se o vzniku knihy před dvěma lety dověděl, moc jsem se těšil na výsledek. V mezičase jsem navštívil v Brně přednášku berlínského profesora botaniky Hanse

Kniha nyní vyšla česky, na podzim čeká ještě německé a anglické vydání. Foto: Vendula Mičová

Práci autorek Marie a Anastasie Komarových, Kláry a Veroniky Kružikových a Zdeňky Žďárské Benešové uvedli postupně Michal Růžička a Hans Walter Lack. Foto: Vendula Mičová

Waltera Lacka, který je jedním z největších odborníků na bratry Bauerovy. Jeho práce jsou však odborné a nikdy nevyšly česky – pouze anglicky a německy. Možná i proto jsou bratři Bauerovi zatím v České republice opomíjeni. Věřím ale, že i díky knize dívek budou známější. Zaslouží si to jak bratři a místo, odkud pocházejí, tak i autorky knihy. A nakonec i Lichtenštejnové,“ uvedl Michal Růžička.

Příběh bratrů Bauerových podle něj dokazuje, jak zajímavá a inspirativní byla doba, v níž sourozenci žili. „Byli v prostředí, které sociálně, hospodářsky i lidsky fungovalo. Díky tomu mohli rozvíjet svůj talent. Měli štěstí, že se jim dostalo velké podpory. A já jsem rád, že jsme podobně, jako Lichtenštejní tehdy v osmnáctém století, mohli dívky při jejich tvorbě podpořit i my o více než dvě stě padesát let později,“ podotkl zvláštní zmocněnec Nadace knížete z Lichtenštejna.

Myšlenky vedoucí ke vzniku knihy osvětlila mentorka dívek, výtvarnice a učitelka Zdeňka Žďárská Benešová. „K bratrům a jejich tvorbě jsem se dostala před více než deseti lety. Ovlivnili mě a začala jsem je přibližovat i svým studentům – jak dětským, tak i dospělým. Společně se Suzannou Halsey z newyorské nadace Czech Greenways jsme pak přemýšlely, co udělat proto, aby odkaz bratrů Bauerových nezůstal jen v odborných knížkách,“ popisovala.

A pokračovala: „Bavily jsme se o tom, jak docílit toho, aby je lidé znali, a aby se jim vryli do srdcí. A tak jsem oslovila děvčátka, energická, šikovná a talentovaná. Šlo o moje studentky a věděla jsem, že právě ony by

Květiny předávali autorkám Daniel Herman a Petr Svoboda.
Foto: Vendula Mičová

byly schopné předat Josepha, Franze a Ferdinanda své generaci. Dívky souhlasily, no a kniha je tady," usmívala se výtvarnice.

Zatímco Anastasia, Maria a Veronika kreslily, Klára se postarala o většinu textů. „Šlo ale o kolektivní práci. Každý krok, ať už psaný nebo kreslený, jsme společně konzultovaly," okomentovala skromně Klára Kružíková.

„Bylo to náročné období, do kterého nám vstoupily maturity i přijímačky na vysoké školy. Ale zvládly jsme to. I díky velké podpoře Zdeničky. Motivovala nás a chválila. Kdyby nebylo jí, knížka by asi nikdy nevznikla," naznačila s úsměvem Anastasia Komarova.

Díky práci na knize se dívky vydaly po stopách bratrů Bauerových do Londýna, Vídně i Vaduzu. A která z návště-

Autorský dívčí tým už znáte. Zcela vpravo je grafička Kateřina Šemberová. Foto: Vendula Mičová

va je nejvíce ovlivnila a zasáhla? „Před měsícem jsme měli v lichtenštejnském Městském paláci ve Vídni možnost vidět herbář Hortus Botanicus, známý Kodex lichtenštejnský. To byl rozhodně největší zážitek. Je neskutečné vidět živě tak dokonalé a detailní kresby. Toužily jsme po tom asi dva roky, byla to tedy taková třešnička na dortu," vyznala se Maria Komarova.

Vydání knihy podpořila taky valtická radnice. Jejího slavnostního představení se zúčastnil starosta města Aleš Hofman. „Bratři Bauerovi byli velkými osobnostmi Valtic, ale ponětí o nich je zde jen velice malé. Pro mě jako patriota je teď výzvou to změnit. Děkuji dívkám za tak úžasnou knihu a věřím, že budu mít možnost si objednat co nejvíce kusů!" zamrkal na děvčata.

Jednu velkou výzvu už má za sebou taky grafička Kateřina Šemberová. Paradoxně jí byla práce na knize. „Především vzhledem ke vzdálenosti, kdy nás s autorkami dělilo asi sto padesát kilometrů a nikdy jsme se osobně nesetkaly. V průběhu práce jsem ale cítila, že jsme se na sebe dokázaly naladit a i přes nespočet probdělých nocí, abychom se stihly termín tisku, byla spolupráce opravdu skvělá. Se Zdeňkou a dívkami jsme se shodly na tom, jak by kniha měla graficky vypadat, práce to byla tedy i přes náročnost radostná a obohacující," přiblížila.

To, proč věhlas bratrů opustil hranice České republiky, připisuje kastelán valtického zámku a člen Česko-lichtenštejnské společnosti Richard Svoboda poválečným událostem. „Patřili do komunity německy mluvících lidí. Tedy do světa, který společně s Lichtenštejny po roce 1945 do jisté míry z našich dějin odešel. A až teprve teď máme možnost ho znovu objevovat," poznamenal. ■

Vznik knihy podpořila také obec Valtice. Starosta Aleš Hofman (vpravo) debatuje s kastelánem Richardem Svobodou. Foto: Vendula Mičová

Symbolický výhled. Zvláštní zmocněnec knížecí rodiny pro ČR otevřel kancelář v Praze

Autor: Iva Haghofer

Jen se vznést. Podobně, jako to udělala kněžna Karolina z Lichtenštejna na nadčasovém obraze francouzské portrétistky Elisabeth Vigée-Lebrun se svými střevíčky, a nechat se omráčit fascinujícím výhledem na stovžatou Prahu. Přesně tak povzneseně se na střeše desetipatrové stavby cítila ve středu 18. června v podvečer asi stovka vážených hostů při slavnostním otevření Kanceláře zvláštního zmocněnce Nadace knížete z Lichtenštejna.

Pozvánka s portrétem se vznášela spolu s kněžnou Karolinou z Lichtenštejna nad pražským obzorem. Foto: Dominika Melcer

Přituknout si knížecími víny na úspěch v lednu otevřené kanceláře si se zvláštním zmocněncem Michalem Růžičkou přijeli lidé nejen z Čech, Moravy a Slezska, ale také ze zahraničí. Mezi pozvanými nechyběli politici, podnikatelé, nejvyšší představitelé obcí a měst, zástupci univerzit, státních organizací a spolků, zástupci významných šlechtických rodů či majitelé dřívějších lichtenštejnských sídel.

Michal Růžička přivítal mezi hosty také senátora Pavla Fischera a Ladislava Špačka, někdejšího mluvčího Václava Havla.

Foto: Dominika Melcer

„Slavnostní otevření kanceláře zvláštního zmocněnce Nadace knížete z Lichtenštejna se symbolickým označením Výhled bylo symbolické nejen svým názvem, ale zejména tím, že po osmdesátiletém vakuu má knížecí rodina opět svého přímého zástupce v zemích koruny české. Množství účastníků slavnostního otevření z nejrůznějších segmentů společnosti je důkazem toho, že je osmisetleté působení knížecího rodu v naší zemi stále aktuálním tématem pro mnohé z nás. A to je dobře!“ pochvaloval si předseda Česko-lichtenštejnské společnosti Petr Svoboda.

Dámy zářily v jemných letních šatech podobně jako mytická bohyně Iris vtělená do podoby kněžny Karoliny, jejíž podobizna byla leitmotivem stylové pozvánky na slavnostní večer. Výběr právě tohoto portrétu z tužky jedné z nejvyhledávanějších umělekyní tehdejších aristokratů ostatně nebyl náhodný. Moudrá a spravedlivá Iris

Filip Vurm, Lukáš Pavlík a Martin Hamšík, členové řádu sv. Jiří. Foto: Dominika Melcer

Sestra Vojtěcha, představená řádu Františkánek, Zuzana Holendová a Daniel Herman. Foto: Dominika Melcer

„Je nebezpečné popravít prince a nahradit ho principem,“ začínal projev zvláštního zmocněnce Nadace knížete z Lichtenštejna pro ČR, Michala Růžičky. Foto: Dominika Melcer

Starostka obce Hrušky Janě Filipovičové naslouchají místostarosta Moravské Nové Vsi Jiří Fila (vlevo), majitel statku Nový dvůr David Mikulecký a zástupce ředitele Vinařské školy Valtice Adam Jan Polášek. Foto: Dominika Melcer

byla totiž zodpovědná za komunikaci mezi lidmi a okolním světem. Traduje se, že na Zem z Olympu sestupovala po duze a v oděvu utkaném z kapek rosy.

Komunikaci mezi rodem Lichtenštejnů, reprezentovaným Nadací, a lidmi v České republice, spravedlnost a spolupráci výhodnou pro obě strany, si mimo jiné klade jako jedno ze svých hlavních posláních také Kancelář zvláštního zmocněnce. O těchto i dalších jejích cílech mluvil ve svém projevu hlavní hostitel večera Michal Růžička.

Očima směrem k výhledu poslouchají zády k fotografce: Adam Pezold, Pavel Fischer, ředitel ČHMÚ Mark Rieder, novinář Robert Břešťan, videňská tlumočnice Hana Scheider a další... Foto: Dominika Melcer

Ochutnávku knížecích vín řídila Christina Fritz, manažerka lichtenštejnského vinařství ve Wilfersdorfu. Foto: Dominika Melcer

„Posledních deset let jsem působil jako mluvčí Nadace knížete z Lichtenštejna a knížecí rodiny v České republice – především v souvislosti se soudním sporem. Ukázalo se ovšem, že tento model přítomnosti Nadace v České republice už nestačí,“ uvedl zvláštní zmocněnec Nadace knížete z Lichtenštejna.

Kancelář zvláštního zmocněnce pak definoval jako referenční a informační bod pro všechny politické, společenské, kulturní nebo mediální stakeholdery v České republice. „Jsme v období, které je charakterizováno dialogem, hledáním společných možností, zkoumáním informací v nových kontextech. K tomu ostatně významně přispěl návrh Jeho Jasnosti dědičného prince Aloise, předložený českému prezidentovi před dvěma lety v OSN. Ten návrh je stále platný: nečekejme, až někdo ve Štrasburku vyhraje a někdo prohraje. Můžeme tam prohrát všichni. K přijetí takové dohody, díky níž naopak všichni vyhraje, ovšem musí každý vystoupit ze své ulity a rozhlédnout se do široka i do daleka,“ podotkl Michal Růžička.

Předseda spolku Petr Svoboda spolu s Franzem Phillipem Podstatzky Lichtensteinem, zcela vpravo Iva Haghofer v rozhovoru s Markétou Šulovou a Janem Votavou, CEO Mangan Chvaletice. Foto: Dominika Melcer

Ve své úvodní řeči připomněl také historický vývoj a formování vztahů mezi Českou republikou a Lichtenštejnem, ale i mezi Čechy a Lichtenšteinci. V souvislosti s tím zvláště vyzdvihl aktivity členů Česko-lichtenštejnské společnosti, která napomáhá rozvoji společných vztahů mezi oběma zeměmi a pravidelně informuje a vzdělává o tom, co mají národy společné, ale i o tom jaké příležitosti v jejich vzájemných vztazích pro budoucnost leží.

Kromě čestného i výkonného předsedy, Jiřího Balaštíka a Petra Svobody, členů výboru Zuzany Holendové a Daniela Hermana, se akce účastnili také Renata Sabongui, Aleš Zídek, Hana Balaščíková či Josef Pluhař.

„Slavnostní otevření kanceláře zvláštního zmocněnce Nadace knížete z Lichtenštejna v Praze bylo úžasnou a hluboce působící událostí. Zvláště jsem ocenil projev Michala Růžičky, v němž jasně a přehledně shrnul

Neurolog Martin Jan Stránský, vydavatel časopisu Přítomnost, Michal Růžička a spisovatel Karel Hviždala. Foto: Dominika Melcer

Elegance s výhledem. Pavel Fischer s Ladislavem Špačkem.
Foto: Dominika Melcer

historii česko-lichtenštejnských vztahů a s optimistickým pohledem zdůraznil významnost této nové kapitoly propojení knížecího rodu Lichtenštejnů a České republiky,“ vyzdvihl čestný předseda společnosti Jiří Balašík.

Akce, kterou navštívily desítky významných osobností veřejného i společenského života, byla dle jeho slov též vítanou příležitostí k setkání řady členů Česko-lichtenštejnské společnosti. „Výborná atmosféra byla umocňována vynikajícím vínem z lichtenštejnských sklepů a nádherným pohledem na Prahu. Michalovi ve funkci zvláštního zmocněnce přeji v jeho záslužné činnosti hodně úspěchů,“ vzkázal čestný předseda.

O významu večera hovořila i členka výboru společnosti Zuzana Holendová. „Šlo o krásný a inspirující večer mezi lidmi, kterým spravedlnost a pravda nejsou jen frází, nýbrž tradiční hodnotou a posláním. Děkuji moc za pozvání

Bývalý dlouholetý ředitel lichtenštejnských knížecích uměleckých sbírek Johannes Kräftner přinesl kanceláři Zvláštního zmocněnce dar. Natálie Mužíková se těší, až ho nechá zarámovat.
Foto: Dominika Melcer

Zuzana Pavlík Šimonková z Lobeče, Stránova a Housky v rozhovoru s Johannesem Podstatsky Lichtensteinem. Uprostřed vzadu ční do oblohy čestný předseda spolku Jiří Balašík.
Foto: Dominika Melcer

a přeji zvláštnímu zmocněnci do jeho činnosti zdar, radost a pokrok v úsilí o smíření,“ řekla. Lichtenštejnskou vládu v Praze zastupoval Daniel Herman, honorární konzul knížectví v České republice. Vznik Kanceláře zvláštního zmocněnce Nadace knížete z Lichtenštejna označil za další kámen v mozaice česko-lichtenštejnských vztahů.

„Více než stovka hostů při slavnostním otevření nové kanceláře v Praze na Pankráci, ve středu 18. června 2025, svědčí o tom, že Knížectví lichtenštejnské je u nás stále více vnímáno jako důležitý partner. Nejen především důležitá činnost knížecí Nadace, ale i jedinečný výhled na stověžatou Prahu, až k památné hoře Říp, zajímavé rozhovory, skvělé pohoštění i celková atmosféra setkání, jsou závdavkem naděje, že snad i u nás převáží sčítání pozitivní energie nad soudními spory a osmisetleté společné dějiny vstoupí do nové fáze vzájemně obohacující spolupráce,“ přeje si Daniel Herman. ■

Kam až dohlédnou? Petra Stoklasová z právní kanceláře Endors a Richard Jahoda z Grinexu. Foto: Dominika Melcer

Lichtenštejnský otisk v severních Čechách:

Konference připomněla význam rodu na Rumbursku

Autor: Iva Haghofer

Velmi zajímavou konferenci s názvem Rumburk a Liechtensteinové – historie na hranici hostila ve čtvrtek 29. května Městská knihovna v Rumburku. Důvod k tomu byl jednoduchý a jednoznačný. Upozornit na pozapomenutý fakt, že za rozkvětem a rozmachem oblasti Šluknovského výběžku stál právě tento rod.

Lichtenštejni přišli do severočeského Rumburku poprvé v roce 1681, kdy tamní panství koupil budoucí kníže Anton Florian. Na několik let udělal z místního zámku dokonce svoje rezidenční sídlo.

Krátce nato, v roce 1683, nechal podle plánů slavného architekta Johanna Lucase Hildebrandta postavit kapucínský klášter svatého Vavřínce. O pár let později, v roce 1704, odstartovala uvnitř kláštera výstavba loretánské kaple, která dodnes patří k vůbec nejvýznamnějším a nejnavštěvovanějším památkám tohoto více než desetitisícového města ve Šluknovském výběžku. Komplex barokních staveb doplňuje ještě kostel svatého Vavřínce, s jehož stavbou začal Anton Florian v Rumburku taktéž v roce 1683.

Kapucínská loreta v modelu i životní velikosti se starostou Martinem Hýblem. Foto: Petr Číla

Starosta Rumburku Martin Hýbl (vlevo) s kurátorem sbírek varnsdorfského muzea Josefem Rybánským. Foto: Petr Číla

Byli to právě Lichtenštejni, kteří se podle historiků zasadili o nebyvalý rozvoj průmyslu (především textilního), rozkvět oblasti a o nárůst počtu obyvatel a jejich životní úrovně (*poznámka: V roce 1830 zde v Rumburku žilo 26 tisíc obyvatel v asi 26 vesnicích. Většina se živila v textilním průmyslu.*)

Svůj význam postupně začalo rumburské panství ztrácet po roce 1719, tedy se vznikem Lichtenštejnského knížectví. Úder v dalším rozvoji panství pak znamenala i první pozemková reforma ve dvacátých letech minulého století. Velká změna se pochopitelně podepsala i na stavu zdejších památek.

Konference s názvem Rumburk a Liechtensteinové - historie na hranici byla vůbec první, která se kdy v tomto desetitisícovém městě ve spojitosti s rodem Lichtenštejnů uskutečnila. Potvrdila to, co hned několikrát zopakovali jak starosta Martin Hýbl, tak i archivář Otto Chmelík nebo ředitel děčínského muzea Vlastimil Pažourek. A totiž obrovský hlad po informacích ze strany místních lidí, z nichž je velká většina dosídlenců. Štěstím v neštěstí této oblasti bylo, že si místní muzeum i po odsunu německého obyvatelstva zachovalo jednoho uvědomělého správce už od třicátých let minulého století. Díky němu se zde podařilo zachránit věci historické hodnoty, které jinde vyhazovali, rozkrádali, pálili a jinak ničili.

Opakovaně taktéž přednášející vyzdvihovali význam oblasti poté, co do ní přišel kníže Anton Florian. Nejprve to byl ředitel Pažourek s tím, že má zdejší průmysl výraznou knížecí stopu, jen ji zatím nejsou schopni pořádně definovat.

Na něj navázal Matthias Donath (Zentrum für Kultur/Geschichte in Niederjahna), když řekl, že v době, kdy Anton Florian Rumburk koupil, nebylo příliš oblastí, z nichž by bylo možné volně přecházet z jedné strany hranice na druhou - a to bez ohledu na vyznání. Poloha Rumburku tak byla podle něj strategicky výhodná. Velkou roli zde především v sedmáctém a osmáctém století hrál průmysl, hlavně ten textilní. Dle archiváře Chmelíka si byl kníže Anton Florian moc dobře vědomý této síly regionu a chtěl ji využít - nepočítal zkrátka, že zde bude zemědělsky hospodařit.

V době, kdy Lichtenštejní na panství hospodařili, došlo k obrovskému nárůstu obyvatel a životní úrovně (což při svých přednáškách potvrdili jak Donath, tak později i Chmelík).

V roce 1830 zde v Rumburku žilo 26 tisíc obyvatel v asi 26 vesnicích. Většina se živila v textilním průmyslu. Nyní je podle Chmelíka výzvou pro historiky ukázat, jak moc bylo panství v rámci celé lichtenštejnské držby důležité. Že nešlo o nedůležitý region, se podle něj ukazuje i na složení panství a jejich vlastnictví šlechtickými rodinami v devatenáctém století (hospodařily zde rodiny jako Salm-Reifferscheidt, Thun-Hohenstein, Kinští, Harrachové či Habsburkové).

Totéž tvrdí i historik Donath. A ukázal to zase v řeči čísel. Anton Florian prodával svému synovci Rumburk v roce 1718 za 270 tisíc zlatých. Za Schellenberg oproti tomu zaplatil v roce 1699 jen 115 tisíc zlatých. Hodnota panství tak podle jeho slov v této době evidentně výrazně rostla.

O konferenci s domácími i mezinárodními řečníky byl velký zájem.
Foto: Petr Číla

Ředitel děčinského muzea Vlastimil Pažourek.
Foto: Petr Číla

Vyplývá to ostatně i z výzkumu Michaela Goldberga z Martin-Luther-Universität Halle-Wittenberg, který se ve své práci zabýval genealogickou analýzou rodin Goldbergových ze severních Čech a Horní Lužice mezi lety 1500–2000. Mezi hlavní důvody výrazného nárůstu obyvatelstva v osmáctém století zařadil výrazný vzrůst průmyslu. „Bylo to více než kde jinde. Více lidí s tímto příjmením bylo na české straně než na straně německé. Nebyly přitom žádné rozdíly ani v úmrtnosti dětí, ani v jejich narození... Bylo to opravdu jen tím průmyslem. Kdyby nepřišli do tohoto kraje Lichtenštejní, zřejmě by moje kniha Die Mandau flussabwärts vůbec nevznikla.“ ■

Program rumburské konference byl více než nabitý. V příštím čísle newsletteru Česko-lichtenštejnské společnosti bychom se proto rádi vrátili ještě alespoň ke dvěma poutavým přednáškám. A to k té od profesora Václava Horčíčky s názvem Československá pozemková reforma na statcích lichtenštejnské primogenitury, 1918–1939 a k té, již odprezentoval docent Ondřej Horák z Palackého univerzity v Olomouci. Jeho tématem byli Lichtenštejnové v Československu a středoevropská právní věda.

Pozvánka: cesta členů po hradech a zámcích Lichtenštejnů ve Štýrsku

Autor: Redakce

Štýrsko představuje v historii i současnosti rodu Lichtenštejnů významný region. Zatímco vládnoucí větev vlastní ve zdejších Kalwangu prostřednictvím Nadace knížete z Lichtenštejna nádherné lesy, lesní podnik a úspěšnou firmu na profesionální sadbu stromů Lieco, vnoučata Alfréda Gezy z Lichtenštejna a jeho ženy Ludmily rozené Lobkowiczové se starají o rodové hrady nebo zámky jako Riegersburg, Hollenegg, či Frauenthal. I proto se sem ve dnech 3. 10.–5. 10. zájemci o poznávací výlet z řad spolku vypraví.

Princové Emanuel, Alfred a Lucas Lichtenštejnové jsou zaměstnaní muži: Emanuel je lékařem, který provozuje svou praxi v městečku pod „sopečným“ hradem **Riegersburg**, o který se jako řádný dědic stará; Alfred, kromě péče o rozkošný zámek **Hollenegg** a vedle významného angažmá v podobě předsednictví v tzv. Rodové radě, vlastní lesy, pilu s navazujícím podnikem na zpracování dřeva, a k tomu podniká ještě ve větrné energetice; Lucas i jeho manželka Nathalie vystudovali fyziku, ale akademickou dráhu nakonec opustili kvůli péči o veliký **Frauenthal**, o němž se kolem roku 1900 předpokládalo, že v něm bude žít kolem padesáti lidí. Najít termín pro návštěvu spolku v těchto třech lichtenštejnských „domácnostech“ a v jejich okolí tak, abychom vše stihli v rámci prodlouženého víkendu, dalo práci. Proto když český prezident Pavel vyhlásil na totožný termín volby, dilema bylo na světě: jet, anebo nejet? Příští volný termín by se mohl objevit třeba až za další rok...

Ti, kdo se rozhodli pro jednu obětovat občanské právo volit, bezpochyby vydechnou nadšením v prvním okamžiku.

Riegersburg. Lichtenštejnský hrad na vyhaslé sopce. Foto: RuM

ku, kdy se hrad Riegersburg objeví před čelním sklem auta.

Hrad na vyhaslé sopce působí monumentálně. Když Turci táhli s armádou hlouběji do Evropy, vždycky ho raději obešli. Turista má na výběr: vyjít nahoru klikatě pěšky, jet výtahem, anebo po laně jako horolezec; skoby jsou ve skále připravené. Hollenegg je renesanční skvost. Princezna Alice mu ovšem již desátým rokem dává něco navíc.

Někdejší studentka designu v Miláně založila skvělý projekt „Design in Hollenegg“, který poutá pozornost už i za mořem. Každý rok zde na vybrané téma působí mladí designéři a výsledky jejich práce jsou na zámku k vidění vždy v květnu. Leccos zde ovšem zůstává navždy... Frauenthal si pomáhá k dobré kondici, jak jen může. V parku je oblíbené golfové hřiště a léta zde sídlila střední škola. To se princ Lucas s manželkou ještě věnovali vědě. Když škola odešla, domácí pár zvolil jinou strategii: od roku 2023 jsou na zámku k pronajmutí různé velké apartmány, a tato cesta již slaví úspěch.

Štýrsku se říká zahrada Rakouska. Sem se člověk vždycky rád vrací: nedaleké vrcholky Alp lze procházet křížem krážem v různých úrovních nesnadnosti, v okolí Deutschlandsbergu jsou romantické vinice a krajina vůbec oplývá zelenou v odstínech nebyvalých. Ostatně, vedle hradu Deutschlandsberg, kdysi lichtenštejnského, nyní již dlouho v majetku obce, která v něm provozuje muzeum a hotel, navštíví náš spolek tzv. Buschenschank. Je to takový štýrský vynález: jde o bar, který často tvoří jen dřevěné lavice a stoly na vinici, kde se podávají výhradně místní produkty. Pokud majitelé pravidlo o místních produktech dodržují, neplatí daně. Princ Alfred nám vybral „Buschenschank“ v domě a se střechou; zato pravý! Takže colu nebo kávu vám zde nenalejí. Místní sýry, uzeniny, zelenina, víno nebo voda za ten zážitek ale stojí.

Kdo by se chtěl ještě přihlásit, několik míst bezpochyby ještě zbylo. Přece jen, parlamentní volby již několik členů přivedly k odhlášení. ■

Princ Alfred z Lichtenštejna s manželkou, princeznou Alicí.
Foto: Design in Hollenegg